

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik Nr 1 do Uchwały nr 2034/2008
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 04.12.2008

**WYTYCZNE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ WIELKOPOLSKIM
REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM
NA LATA 2007-2013 DLA BENEFICJENTÓW
PRIORYTETU III ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE –
DZIAŁANIE 3.6 POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA ŚRODOWISKOWEGO I
EKOLOGICZNEGO W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA STUDIUM
WYKONALNOŚCI**

Poznań, grudzień 2008

Spis treści

Rozdział 1 - Streszczenie	8
Rozdział 2 - Definicja projektu.....	9
Rozdział 3 - Charakterystyka projektu.....	9
3.1 Podrozdział 1 - Stan aktualny	9
3.2 Podrozdział 2 - Identyfikacja problemów	9
3.3 Podrozdział 3 - Cel/e projektu	9
3.4 Podrozdział 4 - Warianty realizacji projektu	10
3.5 Podrozdział 5 - Opis projektu.....	11
3.6 Podrozdział 6 - Określenie wskaźników produktu oraz rezultatu projektu	12
3.7 Podrozdział 7 - Matryca logiczna projektu.....	14
Rozdział 4 - Analiza instytucjonalna i prawna projektu.....	15
4.1 Podrozdział 1 - Opis wdrażania projektu	15
4.2 Podrozdział 2 - Zarządzanie projektem i trwałość projektu.....	15
4.3 Podrozdział 3 - Kwestie prawne związane z realizacją projektu	16
Rozdział 5 - Analiza finansowo - ekonomiczna projektu.....	16
5.1 Podrozdział 1 - Metodologia przeprowadzenia analizy finansowo - ekonomicznej projektu	16
5.2 Podrozdział 2 - Nakłady finansowe na realizację projektu	18
5.3 Podrozdział 3 - Źródła finansowania projektu	20
5.4 Podrozdział 4 - Kalkulacja przychodów ze sprzedaży (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)	22
5.5 Podrozdział - Kalkulacja kosztów w okresie eksploatacji	23
5.6 Podrozdział 6 - Rachunek zysków i strat dla projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)	24
5.7 Podrozdział 7 - Rachunek przepływów pieniężnych wywołanych realizacją projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006).....	25

5.8 Podrozdział - Ustalenie poziomu dofinansowania projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)	27
5.9 Podrozdział 9 - Analiza rentowności projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006).....	28
5.10 Podrozdział 10 - Trwałość finansowa projektu.....	29
5.11 Podrozdział 11 - Analiza ekonomiczna projektu.....	31
5.12 Podrozdział 12 - Analiza wrażliwości (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)	31
5.13 Podrozdział 13 - Analiza ryzyka	31
Rozdział 6 - Wpływ projektu na środowisko	32
6.1 Podrozdział 1 - Wpływ projektu na środowisko w okresie realizacji	32
6.2 Podrozdział 2 - Wpływ projektu na środowisko po zakończeniu realizacji	32
Rozdział 7 - Promocja i informacja	33
Rozdział 8 - Spis tabel	33
Rozdział 9 - Spis rysunków.....	33
Rozdział 10 - Spis załączników.....	33

Celem Wytycznych jest ujednoczenie zasad przygotowywania studiów wykonalności, w tym metodologii prowadzenia obliczeń, prezentacji informacji. Wytyczne mają ułatwić proces przygotowania studiów wykonalności przez beneficjentów oraz ocenę projektów.

Użyte w Wytycznych skróty oznaczają:

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

WRPO – Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013

UWRPO – Szczegółowy opis priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

DGC – Dynamiczny koszt jednostkowy

DCF – Zdyskontowane przepływy pieniężne

FNPV/C - Finansowa bieżąca wartość netto inwestycji

FRR/C - Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji

Podstawowe definicje:

Beneficjent - Beneficjent to podmiot, który jest stroną umowy zawieranej z Instytucją Pośredniczącą (WFOŚiGW) o dofinansowanie realizacji projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wnioskodawca - do kategorii wnioskodawców zalicza się tylko grupy podmiotów, które wyszczególnione zostały w punkcie „Typy beneficjentów” w ramach poszczególnych Działań opisanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów WRPO.

Ceny bieżące - (ceny nominalne) są to ceny występujące faktycznie w danym czasie. Ceny takie uwzględniają efekt ogólnej inflacji i należy je odróżniać od cen stałych.

Ceny stałe - ceny według roku bazowego, stosowanie których pozwala wyeliminować wpływ inflacji na dane ekonomiczne. Należy odróżniać je od cen bieżących.

Cross-financing - zasada elastycznego, krzyżowego finansowania, która ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Zapewnia ona możliwość finansowania w ramach zakresów interwencji EFRR i EFS komplementarnych działań wchodzących odpowiednio w zakres drugiego funduszu.

Finansowa bieżąca wartość netto inwestycji (FNPV/C) - jest to suma zdyskontowanych strumieni pieniężnych netto generowanych przez projekt.

Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji (FRR/C) - jest to stopa dyskontowa, przy której wartość FNPV/C wynosi zero, tzn. bieżąca wartość przyszłych przychodów jest równa bieżącej wartości kosztów projektu.

Okres odniesienia - okres odniesienia przyjęty na potrzeby analizy rozumiany jest jako okres, za który należy sporządzić prognozę przepływów pieniężnych generowanych przez projekt, licząc od roku poniesienia pierwszych wydatków związanych z faktyczną realizacją projektu. Jest on uzależniony od rodzaju inwestycji i powinien odzwierciedlać okres życia ekonomicznego projektu planowanego do dofinansowania z funduszy UE.

Projekt (przedsięwzięcie) - operacja o jasno określonych celach, składająca się z całej serii robót, działań lub usług, której celem jest wykonanie niepodzielnego zadania, posiadającego sprecyzowany charakter gospodarczy lub techniczny. Zespoły działań tworzących projekt powinny zachować spójny i skoordynowany charakter i prowadzić do ściśle określonego celu.

Projekt generujący dochód – w myśl art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 są to wszelkie operacje obejmujące inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie operacje pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług.

Projekt nie zaliczany do dużych projektów – projekt którego, zgodnie z zapisami art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, całkowity koszt nie przekracza 25 mln EUR w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln EUR w przypadku pozostałych dziedzin.

Stopa dyskontowa - stopa, przy użyciu której przyszłe wartości sprowadza się do wartości bieżącej. Należy zastosować stopę dyskontową na poziomie 5% w przypadku analizy finansowej wykonanej w cenach stałych oraz na poziomie 8% w przypadku analizy finansowej wykonanej w cenach bieżących.

Wartość rezydualna - wartość bieżąca aktywów netto na koniec okresu analizy (tzn. wartość księgową brutto pomniejszoną o amortyzację przez okres objęty analizą) sfinansowanych w ramach Projektu EU powiększonych o wartość netto związanych z nimi inwestycji odtworzeniowych.

Wskaźnik „luki w finansowaniu” - jest to ta część zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych poniesionych na realizację projektu, która nie jest pokryta sumą zdyskontowanych dochodów z projektu.

Zasady ogólne sporządzenia dokumentu:

Studium Wykonalności powinno wykazać wykonalność instytucjonalną, techniczną oraz finansową projektu.

Studium musi być aktualne na dzień składania wniosku. Studium musi zawierać wszystkie rozdziały wskazane w niniejszych wytycznych poza rozdziałami określonymi jako

fakultatywne. Te rozdziały można pozostawić bez opracowania zamieszczając adnotację „nie dotyczy”.

Wszelkie analizy w studium wykonalności powinny być zgodne z *Wytycznymi w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, MRR*.

Dane przedstawione w Studium Wykonalności muszą być zgodne z danymi zawartymi we wniosku o dofinansowanie oraz pozostałych załącznikach, w tym w załączonym do Studium Wykonalności pliku kalkulacyjnym MS Excel (jeśli dotyczy).

Przyjmowane założenia powinny zostać odpowiednio uzasadnione na podstawie przeprowadzonych badań, danych statystycznych lub historycznych, ogólnie przyjętych norm i wskaźników. Należy podać źródło pochodzenia przyjętych danych, wskaźników.

Wszelkie wartości liczbowe powinny być podawane z dokładnością do 2 miejsc po przecinku.

Studium Wykonalności nie powinno przekraczać 80 stron (bez załączników), przy zastosowaniu czcionki 12 pkt typu Times New Roman, odstępach między wierszami 1,5.

Do Studium powinien zostać dołączony plik kalkulacyjny MS Excel z aktywnymi formułami, przedstawiający wszystkie obliczenia, których wyniki zostały zamieszczone w Studium (tabele wynikowe w Studium Wykonalności powinny pochodzić z arkusza „wyniki”). Plik kalkulacyjny powinien składać się z 3 arkuszy: założenia, obliczenia, wyniki.

W przypadku projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w myśl art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, nie ma obowiązku załączania do Studium pliku kalkulacyjnego MS Excel.

Studium Wykonalności musi być zgodne z:

- Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013,
- Szczegółowym opisem priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013,
- Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI.

Studium Wykonalności powinno być czytelnie podpisane na tytułowej stronie i na każdej stronie parafowane niebieskim tuszem przez osoby upoważnione wraz z pieczętą imienną.

Poniżej został przedstawiony wzór strony tytułowej dokumentu.

**STUDIUM WYKONALNOŚCI
DLA PROJEKTU PT.:**

„.....”

realizowanego w ramach
**Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego
na lata 2007 - 2013**

Priorytet III Środowisko przyrodnicze
Działanie 3.6 Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego
Schemat

Podpis z pieczętką imienną osoby uprawnionej do reprezentowania Beneficjenta	Pieczętka firmowa

miejsowość, miesiąc, rok

Rozdział 1 - Streszczenie

Streszczenie Studium Wykonalności nie powinno przekraczać 5 stron. W streszczeniu powinny się znaleźć co najmniej następujące informacje o projekcie:

- podmioty zaangażowane w realizację, zakres ich odpowiedzialności w procesie przygotowania i realizacji projektu, późniejszej eksploatacji nowej infrastruktury,
- tytuł, zakres, lokalizacja oraz okres realizacji projektu,
- całkowity koszt realizacji, w tym koszty kwalifikowalne, struktura finansowania kosztów, określenie czy VAT uznano za koszt kwalifikowalny projektu, wskazanie na zastosowanie cross – finansingu, wg poniższego wzoru:

Tabela 1. Koszty projektu (wzór)

Wyszczególnienie		Koszty całkowite		Koszty kwalifikowalne	
		PLN	%	PLN	%
1.	Dofinansowanie z WRPO				
2.	Środki własne Beneficjenta				
3.	Zewnętrzne źródła finansowania, w tym:				
3.1					
3.2					
3.3					
4.	R A Z E M		100		100
5.	Kwalifikowalność podatku VAT			tak/nie	
6.	Wykorzystanie instrumentu elastyczności (cross-financing)			tak/nie	
	Kwota wydatku		Nazwa wydatku	Uzasadnienie	

- cele, produkty, rezultaty projektu oraz ich trwałość,
- wykonalność prawną projektu,
- wyniki analizy wariantów projektu oraz analizy finansowej, w tym określenie luki w finansowaniu (jeśli dotyczy) i poziomu dofinansowania, wskaźników rentowności projektu (jeśli dotyczy), wg poniższego wzoru:

Tabela 2. Wyniki analizy finansowej projektu (wzór)

	Główne elementy i parametry	Wartość
1	Luka w finansowaniu (%)	
2	Poziom dofinansowania (w zł)	
3	Wartość wskaźnika FNPV bez dotacji (w zł)	
4	Wartość wskaźnika FRR bez dotacji (w %)	
5	Wartość wskaźnika FNPV z dotacją (w zł)	
6	Wartość wskaźnika FRR z dotacją (w %)	

Rozdział 2 - Definicja projektu

Należy krótko zdefiniować co jest przedmiotem projektu.

Rozdział 3 - Charakterystyka projektu

3.1 Podrozdział 1 - Stan aktualny

Opis stanu aktualnego jest podstawą identyfikacji problemów występujących na obszarze realizacji projektu, do których ograniczenia ma się przyczynić planowane przedsięwzięcie. Jest zatem podstawą uzasadnienia realizacji projektu.

Opis stanu aktualnego powinien obejmować szczegółową charakterystykę następujących zagadnień:

- istniejące rozwiązania związane z realizacją projektu,
- parametry techniczne i technologiczne istniejącej infrastruktury,
- funkcjonalność istniejącej infrastruktury,
- charakterystykę użytkowników istniejącej infrastruktury, odbiorców usług,
- w przypadku braku jakiegokolwiek infrastruktury należy scharakteryzować obszar lokalizacji projektu, istniejące niedobory związane z realizacją projektu.

Opis stanu aktualnego powinien być rzetelny, jasny, poparty wiarygodnymi źródłami danych, np.: danymi statystycznymi, danymi zawartymi w dokumentach strategicznych gminy / powiatu / województwa, analizami prowadzonymi na potrzeby danego obszaru i projektu, dokumentacją zdjęciową obszaru.

3.2 Podrozdział 2 - Identyfikacja problemów

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego należy dokonać identyfikacji problemów występujących na obszarze realizacji projektu, do których ograniczenia ma się przyczynić planowane przedsięwzięcie.

Pomiędzy wskazanymi w niniejszym podrozdziale problemami a wskaźnikami produktu i rezultatu określonymi w podrozdziale 3.6 powinien występować związek przyczynowo- skutkowy.

3.3 Podrozdział 3 - Cel/e projektu

Następnie, w oparciu o wskazane problemy, należy zdefiniować cel/e projektu. Cel/e projektu powinny być:

- jasno sformułowane,

- mierzalne,
- osiągalne.

Zidentyfikowane cel/e projektu należy powiązać z celami dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Należy uzasadniać wpływ projektu na realizację celów dokumentów strategicznych, w szczególności:

- Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego,
- Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013,
- dokumentów na szczeblu lokalnym (strategie, plany rozwoju lokalnego).

3.4 Podrozdział 4 - Warianty realizacji projektu

Analiza ma na celu wykazanie, że wybrany przez Inwestora wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań.

Należy wskazać możliwe do realizacji warianty rozwiązania zidentyfikowanych na obszarze realizacji projektu problemów oraz dokonać ich porównania. Wybór wariantów może zostać dokonany w oparciu o następujące kryteria:

- lokalizacji,
- rozwiązań technologicznych,
- rozwiązań organizacyjnych,
- zakresu projektu.

Należy przyjąć do analizy co najmniej dwa warianty realizacji projektu (dwa warianty inwestycyjne), przy czym nie należy analizować wariantu „zerowego”, czyli wariantu polegającego na niepodejmowaniu żadnych działań.

Jako metodę wyboru wariantu optymalnego należy zastosować:

- w przypadku projektów o wartości całkowitej równej lub mniejszej niż 500 tys. zł metodę analizy mocnych i słabych stron poszczególnych wariantów w formie tabelarycznej, wg wskazanego poniżej wzoru:

Tabela 3. Analiza mocnych i słabych stron wariantów realizacji projektu (wzór)

Analizowany wariant	Mocne strony	Słabe strony

- w przypadku projektów o wartości całkowitej powyżej 500 tys. zł metodę analizy dynamicznego kosztu jednostkowego DGC, która została szczegółowo opisana w dokumencie przygotowanym przez dr Jana Rączkę „Analiza efektywności

kosztowej w oparciu o wskaźnik dynamicznego kosztu jednostkowego”,
Warszawa, 2002 rok.

Należy przedstawić podsumowanie analizy wariantów, wskazując który wariant projektu został wybrany do realizacji.

3.5 Podrozdział 5 - Opis projektu

W tej części Studium Wykonalności należy dokonać szczegółowego opisu realizowanego projektu, wskazanego jako optymalny w poprzednim podrozdziale. Opis powinien obejmować co najmniej następujące elementy:

- lokalizacja projektu – należy jasno określić lokalizację projektu (miasto/miejscowość, gmina, powiat, województwo). Dla projektów punktowych należy podać dokładny adres jego realizacji, natomiast dla projektów liniowych należy podać jedynie miejscowości w jakich będzie on realizowany. Można zamieścić także mapki, zdjęcia pokazujące lokalizację projektu;
- szczegółowy opis technologiczny i techniczny projektu/opis rozwiązań przyjętych w projekcie – powinien obejmować opis wybranej technologii, podstawowe parametry realizowanego projektu, materiały, z wykorzystaniem których zostanie zrealizowany, zakres zaplanowanych działań itp.
- harmonogram realizacji projektu, w układzie kwartalnym, który należy przedstawić w formie tabelarycznej, wg poniższego wzoru. W harmonogramie należy jedynie wskazać w jakich okresach będą przeprowadzane działania w ramach projektu, bez wskazywania kosztów ich realizacji.

Tabela 4. Harmonogramu realizacji projektu (wzór)

Lp.	Działanie	zrealizowane przed datą kwalifikowalności kosztów	rok ...				rok			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.	Prace przygotowawcze													
2.	Budowa zbiornika													
3.	Zakup urządzeń													
4.	...													
5.	Informacja i promocja													

Przyjęte w harmonogramie terminy realizacji muszą być możliwe do osiągnięcia, powinny uwzględniać czas niezbędny na wykonanie odpowiednich czynności przez wszystkich uczestników procesu inwestycyjnego.

Należy także wskazać na czynniki, które mogą spowodować opóźnienia realizacji projektu, ocenić ich ryzyko wystąpienia, oraz wskazać na sposoby i możliwości zredukowania zagrożeń związanych z opóźnieniami w realizacji projektu.

Przedstawiony harmonogram realizacji projektu nie powinien zbyt szczegółowo przedstawiać podejmowanych w ramach projektu działań, ale grupować je z punktu widzenia jednorodności podejmowanych czynności.

Harmonogram musi być spójny z informacjami podanymi w podrozdziale 5.2. Studium Wykonalności.

3.6 Podrozdział 6 - Określenie wskaźników produktu oraz rezultatu projektu

Wartości wskaźników powinny określać:

- wartości bazowe (kolumna „rok bazowy”):
 - dla projektów już rozpoczętych, należy przyjąć rok rozpoczęcia projektu lub, o ile wynika to ze specyfiki wskaźnika, rok poprzedzający rok, w którym projekt został rozpoczęty,
 - dla projektów planowanych należy przyjąć rok składania wniosku lub, o ile wynika to ze specyfiki wskaźnika, rok poprzedzający rok, w którym wniosek jest składany,
- wartości docelowe mierzone w roku po zakończeniu rzeczowej realizacji projektu (lub w przypadku inwestycji wieloetapowych – dla roku po zakończeniu danego etapu).

Wskaźniki produktu - bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami. Przy doborze wskaźników należy kierować się koniecznością szczegółowego zobrazowania zakresu projektu. Wskaźniki produktu powinny być zgodne z zaproponowanymi przez WFOŚiGW dla danego działania.

W kolumnie „źródło danych” należy podać źródło pozyskiwania informacji do monitorowania realizacji projektu (instytucję, nazwę dokumentu). Z tego źródła pochodzić będą dane, które później beneficjent końcowy będzie wykazywał w składanym przez siebie sprawozdaniu z realizacji projektu.

Jednostki miary powinny być zgodne z wskaźnikami zamieszczonymi na liście wskaźników kluczowych i uzupełniających.

Tabela 5. Wskaźniki produktu (wzór)

Lp.	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Jedn. miary	Rok bazowy r.	r.	r.	r.	suma
Wskaźniki kluczowe								
1.								
2.								
3.								
Wskaźniki uzupełniające								
1.								
2.								
3.								

Wskaźniki rezultatu - bezpośredni wpływ zrealizowanego przedsięwzięcia na otoczenie społeczno – ekonomiczne, uzyskany w roku po zakończeniu rzeczowej realizacji projektu. Należy jednocześnie pamiętać, że wartość wskaźnika rezultatu wykazywana jest tylko raz i przedstawia rezultat wynikający z realizacji projektu (wartość różnicowa). Wybrane przez beneficjenta końcowego wskaźniki mają jak najtrafniej oddawać cele realizacji projektu.

Wskaźniki rezultatu powinny być zgodne z zaproponowanymi przez WFOŚiGW dla danego działania.

W kolumnie „źródło danych” należy podać źródło pozyskiwania informacji do monitorowania realizacji projektu (instytucję, nazwę dokumentu). Z tego źródła pochodzić będą dane, które później beneficjent końcowy będzie wykazywał w składanym przez siebie sprawozdaniu z realizacji projektu.

Jednostki miary powinny być zgodne z wskaźnikami zamieszczonymi na liście wskaźników kluczowych i uzupełniających.

Tabela 6. Wskaźniki rezultatu (wzór)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Źródło danych	Jedn. miary	Rok bazowy ... r.	... r.	... r.	... r.
Wskaźniki kluczowe							
1.							
2.							
3.							
Wskaźniki uzupełniające							
1.							
2.							
3.							

Dla każdego przedstawionego wskaźnika rezultatu należy wskazać sposób jego obliczenia.

Przedstawione wskaźniki i ich wartości powinny być spójne z informacjami podanymi we Wniosku o dofinansowanie projektu.

3.7 Podrozdział 7 - Matryca logiczna projektu

Należy opracować matrycę logiczną projektu, wg poniższego wzoru. Metodę tworzenia matrycy logicznej można znaleźć m.in. w opracowaniach European Commission, PCM - Project Approach Guidelines, 2004.

Tabela 7. Matryca logiczna projektu

	Logika interwencji	Wskaźniki realizacji	Źródła informacji o wskaźniku	Założenia
Cel nadrzędny (programowy, ogólny)				X
Cel bezpośredni projektu (główny)				
Rezultaty		wskaźniki rezultatów muszą być spójne ze wskaźnikami z wniosku o dofinansowanie projektu		
Produkty		wskaźniki produktów muszą być spójne ze wskaźnikami z wniosku o dofinansowanie projektu		
Działania		środki	koszty	

Poprawnie sporządzona matryca logiczna projektu powinna:

- definiować nadrzędny cel projektu (cel szerszy, ogólny);
- definiować to, do czego dążymy w projekcie;
- identyfikować kluczowe rezultaty projektu;
- grupować działania niezbędne do osiągnięcia rezultatów;
- używać obiektywnie weryfikowalnych wskaźników;
- identyfikować sposoby weryfikacji osiągnięć projektu;
- identyfikować obszary ryzyka zewnętrznego.

Rozdział 4 - Analiza instytucjonalna i prawna projektu

4.1 Podrozdział 1 - Opis wdrażania projektu

W tym punkcie należy zawrzeć informacje dotyczące wszelkich aspektów instytucjonalnych projektu na etapie przygotowania, realizacji oraz eksploatacji.

W ramach aspektów instytucjonalnych należy zidentyfikować podmioty zaangażowane we wdrażanie projektu, w tym:

- beneficjenta,
- jednostkę wdrażającą projekt,
- jednostkę ponoszącą koszty na realizację projektu (o ile występuje),
- jednostkę eksploatującą majątek powstały w wyniku realizacji projektu.

Należy opisać stan aktualny podmiotów wskazanych powyżej w zakresie obejmującym co najmniej:

- formę prawną, podstawę prawną utworzenia, organ założycielski,
- krótką historię działalności,
- strukturę organizacyjną,
- krótki opis działalności, zadania statutowe,
- posiadane zasoby techniczne, doświadczenie oraz przygotowanie merytoryczne niezbędne dla prawidłowej eksploatacji powstałego w wyniku realizacji projektu majątku.

Jeżeli we wdrażanie projektu zaangażowanych jest więcej niż 1 podmiot, należy także wskazać ich powiązania prawne, organizacyjne, majątkowe, inne.

4.2 Podrozdział 2 - Zarządzanie projektem i trwałość projektu

W tym punkcie należy określić zakres odpowiedzialności i obowiązków poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację projektu (wskazanych w punkcie 4.1. Studium), a w ramach ich struktur organizacyjnych wskazać odpowiednie komórki, odpowiedzialne za poszczególne etapy przygotowania i realizacji, rozliczenia projektu oraz eksploatacji powstałego majątku.

Ponadto należy wskazać sposób oraz źródła finansowania działalności komórek odpowiedzialnych za wdrożenie projektu.

Należy także podać informacje związane z własnością wytworzonego w ramach projektu majątku.

Podsumowując należy wskazać, iż zachowana zostanie trwałość projektu, zgodnie z art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006. Pojęcie „trwałość projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji tj.:

- a) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny; oraz
- b) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Znacząca modyfikacja oznacza jednocześnie spełnienie co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. a i co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. b., a ponadto pomiędzy tymi warunkami musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy (tzn. lit. b to przyczyna, a lit. a skutek).

Powyższe przepisy dotyczą projektów infrastrukturalnych oraz projektów, w których dokonywany jest zakup sprzętu lub wyposażenia.

4.3 Podrozdział 3 - Kwestie prawne związane z realizacją projektu

Punkt powinien odnosić się do:

- Statusu prawnego nieruchomości, na której będzie realizowany projekt, a w przypadku gdy Beneficjent nie jest jego właścicielem wskazywać: kto jest właścicielem nieruchomości, na jakiej podstawie możliwa jest realizacja projektu przez Beneficjenta (umowa dzierżawy, inny tytuł prawny) i jakie są ograniczenia wynikające z danej formy użytkowania nieruchomości (okres trwania umowy, okres wypowiedzenia umowy, odpłatność, inne ograniczenia). Należy także wskazać dostępność terenów oraz dostępność mediów;
- Wszelkich procedur niezbędnych dla prawidłowej realizacji projektu, wskazywać niezbędne decyzje, pozwolenia, uzgodnienia itp., oraz terminy ich uzyskania;
- Problematyki zamówień publicznych;
- Problematyki pomocy publicznej.

Rozdział 5 - Analiza finansowo - ekonomiczna projektu

5.1 Podrozdział 1 - Metodologia przeprowadzenia analizy finansowo - ekonomicznej projektu

Analiza finansowo – ekonomiczna powinna zostać wykonana zgodnie z *Wytycznymi w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód, MRR*.

Wszystkie przyjmowane założenia powinny zostać odpowiednio uzasadnione na podstawie przeprowadzonych badań, danych statystycznych lub historycznych, ogólnie

przyjętych norm i wskaźników. Należy podać źródło pochodzenia przyjętych danych, wskaźników.

W przypadku projektów, które należą do grupy projektów generujących dochód w myśl art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, do Studium powinien zostać dołączony plik kalkulacyjny w postaci MS Excel z aktywnymi formułami, przedstawiający wszelkie obliczenia finansowo - ekonomiczne, których wyniki zostały zamieszczone w Studium (jeśli dotyczy). Arkusz kalkulacyjny powinien składać się z 3 arkuszy:

- a) Arkusz 1: Założenia - powinien zawierać wszystkie wprowadzane dane (zarówno założenia opisowe, jak i dane liczbowe).
- b) Arkusz 2: Obliczenia - w tym arkuszu nie powinny być wpisywane żadne dane, powinny one być powiązane aktywnymi formułami z danymi wprowadzonymi w „Arkuszu 1: Założenia”. Tu znajdują się wszystkie obliczenia, formuły obliczeniowe.
- c) Arkusz 3: Wyniki - powinien zawierać wszystkie tabele i załączniki do studium wykonalności (wykorzystywane w studium wykonalności); nie powinny tam występować żadne obliczenia; cała zawartość powinna być pobierana albo z „Arkusza 2: Obliczenia”, albo z „Arkusza 1: Założenia”.

W przypadku projektów, dla których załączany jest plik kalkulacyjny MS Excel, zaleca się wykorzystanie w analizach finansowych 2 scenariuszy makroekonomicznych: podstawowego i pesymistycznego. Cała analiza jest oparta na podstawowym scenariuszu makroekonomicznym. Drugi ze scenariuszy powinien być wykorzystywany w analizie wrażliwości i ryzyka. Następujące założenia makroekonomiczne mają największe znaczenie:

- kurs wymiany;
- inflacja;
- WIBOR;
- wzrost PKB;
- realny wzrost płac;
- stopa bezrobocia;
- stawki podatku dochodowego i VAT.

W przypadku projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w myśl art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, nie jest wymagane dołączenie do Studium arkusza kalkulacyjnego MS Excel.

Należy przyjąć następujące założenia do analizy finansowej:

- analiza powinna zostać sporządzona w cenach stałych, z roku sporządzania analizy,
- stopę dyskontową należy przyjąć na poziomie 5%,

- okres odniesienia powinien obejmować okres 15 lat,
- amortyzacja – przyjęty okres amortyzacji dla każdego typu aktywów powinien odzwierciedlać ich faktyczny okres użytkowania a nie minimalny okres amortyzacji wynikający z przepisów prawa, amortyzację należy liczyć metodą liniową,
- wartość rezydualna projektu powinna być określona jako wartość bieżąca aktywów netto na koniec okresu analizy (tzn. wartość księgowa brutto pomniejszona o amortyzację przez okres objęty analizą) sfinansowanych w ramach Projektu powiększonej o wartość netto związanych z nimi inwestycji odtworzeniowych.

Ponadto należy określić metodę analizy (standardowa, złożona) przyjętą w Studium i uzasadnić jej wybór.

5.2 Podrozdział 2 - Nakłady finansowe na realizację projektu

Należy przedstawić harmonogram rzeczowo – finansowy projektu w ujęciu kwartalnym, w złotych do dwóch miejsc po przecinku, wg poniższego wzoru. Harmonogram może zostać umieszczony w treści Studium Wykonalności lub może stanowić załącznik do niego.

Harmonogram rzeczowo – finansowy musi być zgodny z informacjami podanymi w punkcie 3.5 Podrozdział 5 Studium Wykonalności oraz we Wniosku o dofinansowanie projektu.

Należy opisać poszczególne koszty projektu w kontekście ich kwalifikowalności, wskazując potrzebę ich poniesienia, ich wpływ na realizację celów projektu. Należy także wskazać oraz uzasadnić, czy podatek VAT uznano za koszt kwalifikowalny czy niekwalifikowalny projektu.

Tabela 8. Harmonogram rzeczowo – finansowy projektu (wzór)

Lp	Wyszczególnienie*	Zakres rzeczowy		Koszt w PLN	Koszty w PLN ponoszone w kolejnych latach realizacji projektu:						
		j.m.	ilość		Rok ...					Rok ...	
					I	II	III	IV	Razem w roku
A. Koszty kwalifikowalne											
1.	Koszt X										
2.	Podatek VAT od kosztu X (stawka)										
3.											
4.											
...											
B. Koszty niekwalifikowalne											
1.	Koszt Y										
2.	Podatek VAT od kosztu Y (stawka)										
3.											
4.											
...											
RAZEM koszt całkowity											

* należy wyszczególnić elementy projektu

Dla wskazanych wartości nakładów inwestycyjnych należy podać źródła ich szacunków (np. kosztorys inwestorski, doświadczenie inwestora, oferty potencjalnych wykonawców, inne). Zaleca się, aby kosztorys inwestorski, wykorzystywany dla obliczenia nakładów inwestycyjnych projektu, nie był starszy niż 6 miesięcy.

W przypadku wystąpienia wydatków w ramach cross – finansingu, należy wskazać ich zakres, wysokość, uzasadnienie poniesienia.

Należy przygotować także plan inwestycyjny, zgodnie z wybraną metodą analizy projektu (standardowa, złożona). Należy podać harmonogram (w ujęciu rocznym) ponoszenia wydatków w ramach planu inwestycyjnego w całym okresie odniesienia, w tym wydatków na:

a) w przypadku metody standardowej:

- inwestycje odtworzeniowe w ramach projektu,

b) w przypadku metody złożonej:

- inwestycje odtworzeniowe w ramach projektu,
- pozostałe inwestycje rozwojowe i odtworzeniowe, nie związane z projektem finansowanym z UE.

5.3 Podrozdział 3 - Źródła finansowania projektu

W tym punkcie należy podać:

- źródła finansowania całkowitych i kwalifikowalnych kosztów projektu, przedstawić je w formie tabelarycznej, wg poniższego wzoru:

Tabela 9. Struktura finansowania projektu (wzór)

Struktura finansowania projektu	Koszty całkowite		Koszty kwalifikowane	
	PLN	%	PLN	%
1. Dofinansowanie z WRPO				
2. Środki własne Beneficjenta				
3. Zewnętrzne źródła finansowania, w tym:				
3.1. ...				
3.2. ...				
3.3. ...				
R A Z E M		100		100

- wskazać sposób sfinansowania wkładu ze środków WRPO od momentu zapłaty za wykonane działania do uzyskania refundacji.

W przypadku, gdy projekt zakłada wykorzystanie obcych źródeł finansowania (kredyty, pożyczki, leasing) należy przedstawić ich podstawowe parametry, w tym:

- wartość kredytu / pożyczki/leasingu,
- waluta kredytu / pożyczki/leasingu,
- oprocentowanie (stałe czy zmienne – uzależnione od sytuacji rynkowej, zmieniane co 1, 3 lub 6 miesięcy na podstawie wysokości stóp procentowych – WIBOR, LIBOR lub EURIBOR),
- okres spłaty (określony w umowie kredytowej czas spłaty kredytu), data zapadalności (moment, w którym spłacona zostanie ostatnia rata kredytu i saldo rachunku kredytowego wyniesie zero),
- okres karencji (okres, w którym płacone są jedynie odsetki od uruchomionej kwoty kredytu oraz podczas którego mogą być prowadzone prace projektowe),
- prowizja,
- rodzaj rat (miesięczna lub kwartalna, zawierająca część kapitału i naliczone odsetki).

Następnie należy przedstawić harmonogram wypłacanych transz oraz spłaty kredytu (w podziale na ratę kapitałową i odsetkową), pożyczki, leasingu, w ujęciu rocznym, wg poniższego wzoru.

Tabela 10. Harmonogram kredytu/pożyczki/leasingu w zł (wzór)

Wyszczególnienie	Poszczególne lata okresu odniesienia			
	rok ...	rok ...	rok
1. Kredyt				
1.1. Wypłata kredytu - transze				
1.2. Spłata rat kapitałowych kredytu				
1.3. Spłata rat odsetkowych kredytu				
1.4. Pozostałe koszty obsługi kredytu				
2. Pożyczka				
...				

* w przypadku większej ilości kredytów/pożyczek/leasingów należy rozpisać je każdy z nich oddzielnie

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego należy wskazać, czy istnieje możliwość zaciągnięcia danych zobowiązań, ze względu na ograniczenia wynikające z art.169 oraz art.170 Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z dnia 20 grudnia 2005 r.).

5.4 Podrozdział 4 - Kalkulacja przychodów ze sprzedaży (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)

Rozdział nie dotyczy projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. W takim przypadku nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Kalkulacja przychodów dla projektu powinna zostać przeprowadzona metodą różnicową (jako różnica pomiędzy wariantem uwzględniającym realizację projektu oraz nie uwzględniającym realizacji projektu).

Rozdział powinien zawierać następujące elementy:

- prognoza liczby użytkowników oraz ilości sprzedanych usług w wariacie bez projektu oraz w wariacie z projektem. Obliczenia powinny znaleźć się w Arkuszu 2 „Obliczenia”. W Studium należy zawrzeć wyniki analizy.
- prognoza ceny za usługę w wariacie bez projektu oraz w wariacie z projektem. Przy określaniu cen należy zastosować się do następujących zaleceń:
 - ✓ w wariacie bez projektu oraz w wariacie z projektem należy stosować identyczne zasady polityki cenowej, przyjęte zasady należy szczegółowo opisać,
 - ✓ ceny powinny być oparte na rzeczywistych kosztach świadczenia danej usługi, powinny co najmniej pokrywać koszty eksploatacji, jak również pełną amortyzację majątku,
 - ✓ należy pamiętać, aby wariant bez projektu zakładał taką samą lub niższą marżę zysku operacyjnego jak wariant z projektem.

W przypadku, gdy występują różne usługi oraz gdy planuje się zastosować podział odbiorców na grupy cenowe, należy prognozować ceny dla każdej usługi oraz grupy cenowej oddzielenie. Obliczenie ceny powinno znaleźć się w arkuszu 2 „Obliczenia”, a wyniki także w Studium Wykonalności.

- prognoza przychodów w wariacie z projektem i bez projektu. Obliczenie powinno znaleźć się w arkuszu 2 „Obliczenia”. W studium wykonalności należy wskazać wyniki.

Tabela 11. Kalkulacja przychodów ze sprzedaży (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	jednostka	Okres odniesienia						
			rok ...	rok ...	rok
Prognoza przychodów dla wariantu bez projektu									
1.	Ilość sprzedanych usług X	szt.							
2.	Cena netto za usługę X	zł/szt.							
3.	Przychody ze sprzedaży usługi X	zł/rok							
Prognoza przychodów dla wariantu z projektem									
4.	Ilość sprzedanych usług X	szt.							
5.	Cena netto za usługę X	zł/szt.							
6.	Przychody ze sprzedaży usługi X	zł/rok							
Przychody różnicowe dla projektu									
7.	Różnica między przychodami w wariantcie z projektem a w wariantcie bez projektu (poz. 6 – poz. 3)	zł/rok							

5.5 Podrozdział - Kalkulacja kosztów w okresie eksploatacji

Kalkulacja kosztów dla projektu powinna zostać przeprowadzona metodą różnicową (jako różnica pomiędzy wariantem uwzględniającym realizację projektu oraz nie uwzględniającym realizacji projektu), w układzie kosztów rodzajowych:

- amortyzacja,
- zużycie materiałów i energii,
- usługi obce,
- podatki i opłaty,
- wynagrodzenia,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
- pozostałe koszty rodzajowe,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów.

Należy przeprowadzić szczegółową kalkulację poszczególnych pozycji kosztowych wynikających z realizacji projektu, a przyjęte założenia powinny zostać opisane w Studium Wykonalności oraz wskazane w arkuszu 1 „Założenia” (jeśli dotyczy).

Prognozę kosztów należy przedstawić wg poniższego wzoru. Obliczenie powinno znaleźć się w arkuszu 2 „Obliczenia” (jeśli dotyczy).

Tabela 12. Prognoza kosztów eksploatacyjnych (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	jednostka	Okres odniesienia					
			rok ...	rok ...	rok
Prognoza kosztów dla wariantu bez projektu								
1.	Amortyzacja	zł						
2.	Zużycie materiałów i energii							
3.	Usługi obce	zł						
4.	Podatki i opłaty	zł						
5.	Wynagrodzenia	zł						
6.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	zł						
7.	Pozostałe koszty rodzajowe	zł						
8.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	zł						
9.	Koszty razem	zł						
Prognoza kosztów dla wariantu z projektem								
10.	Amortyzacja	zł						
11.	Zużycie materiałów i energii	zł						
12.	Usługi obce	zł						
13.	Podatki i opłaty	zł						
14.	Wynagrodzenia	zł						
15.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	zł						
16.	Pozostałe koszty rodzajowe	zł						
17.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	zł						
18.	Koszty razem	zł						
Różnica między wariantem z projektem a wariantem bez realizacji projektu								
19.	Amortyzacja	zł						
20.	Zużycie materiałów i energii	zł						
21.	Usługi obce	zł						
22.	Podatki i opłaty	zł						
23.	Wynagrodzenia	zł						
24.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	zł						
25.	Pozostałe koszty rodzajowe	zł						
26.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	zł						
27.	Koszty razem	zł						

5.6 Podrozdział 6 - Rachunek zysków i strat dla projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)

Rozdział nie dotyczy projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. W takim przypadku nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Na podstawie przeprowadzonych wcześniej analizy zmiany przychodów oraz kosztów w wyniku realizacji projektu, należy sporządzić rachunek zysków i strat dla projektu, w układzie porównawczym, zgodnie z przepisami o rachunkowości. W rachunku wyników ujmuje się wyłącznie zmiany poszczególnych pozycji rachunku wywołanych realizacją projektu. Rachunek zysków i strat należy przedstawić w arkuszu 3 „Wyniki” oraz w Studium, wg poniższego wzoru.

Tabela 13. Rachunek wyników (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia					
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przychody operacyjne						
I.1	Przychody ze sprzedaży usług						
I.2	Pozostałe przychody ze sprzedaży						
II.	Koszty operacyjne						
II.1	Amortyzacja						
II.2	Zużycie materiałów i energii						
II.3	Usługi obce						
II.4	Podatki i opłaty						
II.5	Wynagrodzenia						
II.6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia						
II.7	Pozostałe koszty rodzajowe						
II.8	Wartość sprzedanych towarów i materiałów						
III.	Wynik na sprzedaży						
IV.	Pozostałe przychody operacyjne						
V.	Pozostałe koszty operacyjne						
VI.	Wynik na działalności operacyjnej						
VII.	Przychody finansowe						
VIII.	Koszty finansowe						
IX.	Wynik na działalności gospodarczej						
X.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych						
XI.	Wynik brutto						
XII.	Podatek dochodowy						
XIII.	Wynik netto						

5.7 Podrozdział 7 - Rachunek przepływów pieniężnych wywołanych realizacją projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)

Rozdział nie dotyczy projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. W takim przypadku nie należy

dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Na podstawie wcześniej przeprowadzonych analiz należy sporządzić rachunek przepływów pieniężnych wywołanych realizacją projektu. W rachunku przepływów, po stronie wpływów należy ująć także wartość rezydualną projektu na koniec okresu odniesienia. Zaleca się wykonanie prognozy zmiany kapitału obrotowego netto (KON) dla projektu, biorąc pod uwagę zmiany następujących pozycji:

- należności, w tym wskazać przyjęty okres regulacji należności,
- zapasów, w tym wskazać przyjęty okres rotacji zapasów,
- gotówki,
- zobowiązań krótkoterminowych bez kredytów i pożyczek, w tym wskazać przyjęty okres spłaty zobowiązań.

Obliczenia należy przeprowadzić w arkuszu 2 „Obliczenia”.

W przypadku wystąpienia ujemnych przepływów pieniężnych w którymkolwiek roku realizacji bądź eksploatacji projektu, należy przedstawić źródła pokrycia deficytu.

Obliczenia wg poniższego wzoru powinny zostać ujęte w arkuszu 2 „Obliczenia”, a ich wyniki także w Studium Wykonalności.

Tabela 14. Rachunek przepływów pieniężnych dla projektu (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia						
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przepływy operacyjne							
I.1	Wpływy							
I.1.1	Przychody netto ze sprzedaży							
I.1.2	Wartość rezydualna projektu							
I.2.	Wydatki							
I.2.1.	Koszty operacyjne (bez amortyzacji)							
I.2.2.	Zmiana KON							
II.	Przepływy inwestycyjne							
II.1.	Nakłady inwestycyjne na realizację projektu							
II.2.	Nakłady odtworzeniowe dla projektu							
III.	Przepływy netto razem							

5.8 Podrozdział - Ustalenie poziomu dofinansowania projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)

Rozdział nie dotyczy projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. W takim przypadku nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

W przypadku projektów generujących dochód ustalenie poziomu dofinansowania należy wykonać w oparciu o metodę luki finansowej, która została szczegółowo opisana w *Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.*

Wzór obliczenia poziomu dofinansowania przedstawia poniższa tabela. Obliczenie powinno zostać zawarte w arkuszu 2 „Obliczenia”, a wyniki także w studium wykonalności.

Tabela 15. Wyliczenie poziomu dofinansowania (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia					
		rok ...	rok ...	rok
I.	Dochód projektu (poz.I.1. + poz. I.2. – poz. I.3.)						
I.1.	Przychody operacyjne						
I.2.	Wartość rezydualna projektu (wartość dla ostatniego roku analizy)	-	-	-	-	-	-
I.3.	Koszty operacyjne bez amortyzacji						
II.	Zdyskontowany dochód projektu (poz. I skorygowana o wskaźnik dyskontowy)						
III.	Suma zdyskontowanych dochodów projektu DNR (suma wartości z poz. II dla całego okresu odniesienia)				-	-	-
IV.	Nakłady inwestycyjne (poz. IV.1. + poz. IV.2.)						
IV.1.	Nakłady na realizację projektu bez rezerwy inwestycyjnej						
IV.2.	Nakłady odtworzeniowe dla projektu						
V.	Zdyskontowane nakłady inwestycyjne (poz. IV skorygowana o wskaźnik dyskontowy)						
VI.	Suma zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych projektu DIC (suma wartości z poz. V dla całego okresu odniesienia)				-	-	-

VII.	Wskaźnik luki w finansowaniu R ((poz. VI – poz. III)/poz. VI)		-	-	-	-
VIII.	Wartość niezdyktowanych kosztów kwalifikowanych projektu bez rezerwy inwestycyjnej (w zł) EC		-	-	-	-
IX.	Kwota decyzji DA (poz. VII * poz. VIII)		-	-	-	-
X.	Max CRpa (w %)		-	-	-	-
XI.	Maksymalny poziom dofinansowania (poz. IX * poz. X)		-	-	-	-

Jeżeli projekt nie należy do grupy projektów generujących dochód lub objętych pomocą publiczną w rozumieniu art. 87 TWE, wówczas dla ustalenia poziomu dofinansowania z funduszy UE nie stosuje się metody luki w finansowaniu. Poziom dofinansowania ustala się w takim przypadku przy zastosowaniu maksymalnej stopy dofinansowania określonej w UWRPO dla działania 3.6 „Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego”.

5.9 Podrozdział 9 - Analiza rentowności projektu (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)

Rozdział nie dotyczy projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. W takim przypadku nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Analiza rentowności projektu jest weryfikacją dobrze oszacowanej wielkości dotacji (która nie może przynosić nadmiernych korzyści projektodawcy). Jest to zatem weryfikacja – na podstawie wskaźników FRR/C i FNPV/C – czy dotacja nie jest przeszacowana.

Obliczenia wartości wskaźników należy dokonać zgodnie z metodologią wskazaną w *Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.*

Obliczenie wskaźników FRR/C i FNPV/C nie uwzględniających dofinansowania z EFRR następuje na podstawie prognozy przepływów pieniężnych odpowiadającej przyjętemu okresowi odniesienia, zgodnie z tabelą 16.

Dla projektu wymagającego dofinansowania z funduszy UE wskaźnik FNPV/C nie uwzględniający dofinansowania z funduszy UE powinien mieć wartość ujemną, a FRR/C wartość niższą od stopy dyskontowej użytej w analizie finansowej.

Obliczenie wskaźników FRR/C i FNPV/C po uwzględnieniu dotacji z EFRR następuje na podstawie prognozy przepływów pieniężnych odpowiadającej przyjętemu okresowi

odniesienia, obejmującej oprócz elementów wykazanych w tabeli 16 także dotację po stronie wpływów w wysokości wynikającej z obliczenia luki finansowej. Wzór prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16. Rachunek przepływów pieniężnych z uwzględnieniem dotacji (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia						
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przepływy netto razem (poz. II tab. 14)							
II.	Dotacja							
III.	Przepływy razem (poz. I + poz. II)							

Wszelkie obliczenia powinny zostać zawarte w arkuszu 2 „Obliczenia”, a ich wyniki w Studium Wykonalności.

5.10 Podrozdział 10 - Trwałość finansowa projektu

Analiza trwałości finansowej projektu polega na wykazaniu, że zasoby finansowe na realizację analizowanego projektu zostały zapewnione i są one wystarczające do sfinansowania kosztów projektu podczas jego realizacji, a następnie eksploatacji.

Analiza trwałości finansowej projektu powinna obejmować co najmniej następujące elementy:

- a) analizę zasobów finansowych projektu,
- b) analizę sytuacji finansowej beneficjenta/operatora.

Ad a)

Projekt jest trwały finansowo wtedy, kiedy skumulowane, niezdyskontowane przepływy finansowe netto są dodatnie w całym okresie odniesienia.

W tym punkcie należy udowodnić, że projekt jest trwały finansowo – w tym celu należy wykazać, że zsumowane, niezdyskontowane przepływy środków pieniężnych netto mają wartość dodatnią przez cały okres odniesienia.

Do wykazania trwałości finansowej należy używać niezdyskontowanych przepływów finansowych netto. W tym wyliczeniu ważne jest bowiem, czy środki zgromadzone na koncie projektu (przepływy finansowe netto) są w stanie pokryć powstające w kolejnych latach wydatki. Zatem nie jest tu wskazane i potrzebne uwzględnianie dyskonta (poprzez sprowadzanie wartości przepływów do określonego roku), bowiem kompensata przepływów dokonywana jest w danym roku.

Przepływy środków pieniężnych netto, jakie należy w tym celu uwzględnić powinny brać pod uwagę koszty inwestycji, wszystkie (krajowe i UE) środki finansowe oraz dochody

netto. W tym przypadku nie uwzględnia się wartości rezydualnej, chyba że majątek uległ rzeczywistej likwidacji w ostatnim roku analizy. Oznacza to, że wartość rezydualną uwzględniamy w obliczeniach finansowej trwałości jedynie wtedy, gdy odpowiada ona rzeczywistemu wpływowi środków dla inwestora.

Tabela 17. Rachunek przepływów pieniężnych (wzór)

Lp.	Wyszczególnienie	Okres odniesienia						
		rok ...	rok ...	rok
I.	Przepływy operacyjne							
I.1	Wpływy							
I.1.1	Przychody netto ze sprzedaży (jeśli dotyczy)							
I.1.2	Wartość rezydualna projektu (jeśli dotyczy)	-	-	-	-	-	-	-
I.2	Wydatki							
I.2.1	Koszty operacyjne (bez amortyzacji)							
I.2.2	Zmiana KON							
II.	Przepływy finansowe							
II.1	Wpływy							
II.2	Wydatki							
III.	Przepływy inwestycyjne							
III.1	Nakłady inwestycyjne na realizację projektu							
III.2	Nakłady odtworzeniowe dla projektu							
IV.	Przepływy netto razem							

Ad b)

Analiza sytuacji finansowej beneficjenta i/lub operatora polega na sprawdzeniu trwałości finansowej nie tylko samej inwestycji, ale również beneficjenta i/lub operatora. Jeżeli operator zbankrutuje, trwałość samej inwestycji straci znaczenie. Analiza przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem realizacji i eksploatacji projektu) powinna wykazać, że beneficjent i/lub operator ma dodatnie roczne saldo gotówkowe na koniec każdego roku realizacji i eksploatacji projektu.

Analiza przepływów pieniężnych powinna zostać sporządzona w układzie zgodnym z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U.02.76.694).

W stosunku do beneficjenta i/lub operatora analiza powinna potwierdzać, że:

- a) w przypadku podmiotów publicznych objętych ustawą o finansach publicznych stosunek długu do wykonanych dochodów ogółem nie przekracza 60%.
- b) w przypadku spółek podlegających Kodeksowi spółek handlowych, wskaźnik pokrycia obsługi długu jest nie niższy niż 1,2.

Obliczenia należy przeprowadzić w arkuszu 2 „Obliczenia” (jeśli dotyczy), a ich wyniki przedstawić w Studium Wykonalności.

5.11 Podrozdział 11 - Analiza ekonomiczna projektu

W przypadku projektów nie zaliczanych do projektów dużych, zaleca się, aby analiza kosztów i korzyści została przeprowadzona w sposób uproszczony i opierała się na oszacowaniu ilościowych i jakościowych skutków realizacji projektu.

Beneficjent powinien wymienić i opisać wszystkie istotne środowiskowe, gospodarcze i społeczne efekty projektu oraz – jeśli to możliwe – zaprezentować je w kategoriach ilościowych.

Możliwe jest jednak sporządzenie analizy kosztów i korzyści w szerszym zakresie.

5.12 Podrozdział 12 - Analiza wrażliwości (rozdział obowiązkowy jedynie dla projektów z grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)

Rozdział nie dotyczy projektów, które nie należą do grupy projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. W takim przypadku nie należy dokonywać poniższych analiz, a jedynie wpisać „nie dotyczy” i przejść do opracowania kolejnego rozdziału.

Analiza wrażliwości powinna zbadać zmiany w saldzie środków pieniężnych spowodowane zmiennością istotnych parametrów dla projektu, zsumowane dla okresu realizacji projektu oraz 5 lat jego eksploatacji.

Szczegółowe zasady sporządzenia analizy wrażliwości i ryzyka zostały opisane w *Wytycznych do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013*.

Obliczenia powinny zostać przeprowadzone w arkuszu 2 „Obliczenia”. Wyniki należy opisać w Studium Wykonalności.

5.13 Podrozdział 13 - Analiza ryzyka

Analiza ryzyka powinna mieć charakter jakościowy, gdzie ocenia się prawdopodobieństwo faktycznego wystąpienia danego ryzyka (niskie, średnie, wysokie). Należy wskazać i opisać zidentyfikowane ryzyka mające wpływ na prawidłową realizację projektu.

Szczegółowe zasady sporządzenia analizy wrażliwości i ryzyka zostały opisane w *Wytycznych do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013*.

Rozdział 6 - Wpływ projektu na środowisko

6.1 Podrozdział 1 - Wpływ projektu na środowisko w okresie realizacji

W analizie wpływu realizacji projektu na środowisko w trakcie realizacji projektu należy uwzględnić m.in:

- wpływ hałasu,
- emisję do atmosfery,
- wpływ na wody powierzchniowe i podziemne,
- inne niezbędne zdaniem projektodawcy.

Należy także przedstawić środki zaradcze.

Należy opisać potencjalne negatywne oddziaływanie realizacji planowanej inwestycji na środowisko, za szczególnym uwzględnieniem obszarów sieci ekologicznej NATURA 2000 (wyznaczone, projektowane i planowane - *shadow list*) oraz innych obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów prawa polskiego. W przypadku realizacji inwestycji na obszarach chronionych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, należy poddać szczegółowej analizie potencjalne oddziaływanie na siedliska i gatunki chronione na danym terenie. Jednocześnie należy uzasadnić bezwzględłą konieczność realizacji projektu w danym miejscu, z określeniem możliwości prawnych wykonania inwestycji.

W przypadku, gdy projekt będzie realizowany poza obszarami chronionymi, należy określić odległość od najbliższych terenów objętych ochroną, skrótkowo opisać obszar (gatunki, dla ochrony których został on utworzony, najistotniejsze zagrożenia, na które obszar jest narażony) oraz określić możliwość wpływu inwestycji na ten obszar.

6.2 Podrozdział 2 - Wpływ projektu na środowisko po zakończeniu realizacji

W tym punkcie należy opisać wszystkie pozytywne/negatywne efekty ekologiczne inwestycji w okresie jej funkcjonowania.

Należy opisać potencjalne negatywne oddziaływanie planowanej inwestycji na środowisko, za szczególnym uwzględnieniem obszarów sieci ekologicznej NATURA 2000 (wyznaczone, projektowane i planowane - *shadow list*) oraz innych obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów prawa polskiego. W przypadku realizacji inwestycji na obszarach chronionych należy poddać szczegółowej analizie potencjalne oddziaływanie na siedliska i gatunki chronione na danym terenie.

Rozdział 7 - Promocja i informacja

Punkt ten powinien zawierać informacje na temat jawności i publicznej świadomości dotyczącej realizacji działań finansowanych przy udziale Funduszy Strukturalnych UE 2007-2013. W związku z tym należy określić cel, jaki ma być osiągnięty, grupy docelowe, do jakich planowana promocja będzie skierowana, środki i metody realizacji, odpowiedzialność za realizację, jak również aktualny budżet. Instrumenty promocji to m.in. tablice pamiątkowe, plakaty i inne materiały informacyjne. Należy zwrócić uwagę, aby była to rzeczywista promocja programu, priorytetu, działania, projektu, a koszty ujęte do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego były kwalifikowalne.

Opracowując ten rozdział należy korzystać z Wytycznych Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 dla beneficjentów w zakresie informacji i promocji.

Rozdział 8 - Spis tabel

Rozdział 9 - Spis rysunków

Rozdział 10 - Spis załączników